

WIDOKI I PLANY MIAST

– Album widoków polskich miast –

- 251. Bodenehr Gabriel.** *Curioses Staats und Kriegs Theatrum in Polen, durch unterschiedliche Geographische, Topographische und Historische Land-Carten, Grundrise und Prospect, Erläutert.* Augspurg [po 1709–1730], 20 x 32 cm, k. [30], opr. późniejsza płsk. 25 000,-

E.XIII, 194. Album rycin będący zbiorem miedziorytowych widoków i planów miast polskich. Dwie kolorowane mapy Polski, tablica genealogiczna królów Polski, rozkładane widoki: **Krakowa, Warszawa, Piotrkowa Trybunalskiego, Kamieńca Podolskiego, Wilna, Grodna, Lublina, Zamościa, Jasnej Góry, Elbląga, Królewca, Torunia, Gdańska, twierdzy Wisłoujście. Plany Poznania, Warszawy, Brześcia, Krzyżtopora, Malborka.** Autorem zbioru jest Gabriel Bodenehr (1664–1758), który był jednym z najważniejszych augsburskich wydawców (miasto to było u progu XVIII w. nazywane światowym centrum miedziorytów). Od 1704 r. wydawał „Atlas curieux” – jego najbardziej znane dzieło zawierające różne widoki i plany miast w tomach poświęconych kolejnym regionom. Początki tego typu wydawnictw – zbiorów obejmujących ryciny topograficzne ze szczególnym uwzględnieniem twierdz, instalacji wojskowych czy rozmieszczenia wojsk należy wiązać z gatunkiem Theatrum-Literatur. Był on rezultatem francuskiej ekspansji wojennej w II poł. XVII w., która spowodowała wzmożoną produkcję przedstawień pól bitewnych czy wizerunków umocnień. Dzieła tego typu znajdowały wielu odbiorców ciekawych świata. Poza całymi zbiorami rycin sprzedawano również pojedyncze odbitki. W Augsbuurgu ten rodzaj wydawnictwa zapoczątkowany został przez Johanna Stridbecka Młodszego (1665–1714), który w pierwszych latach XVIII w. wydał dziewiętnaście zbiorów Kriegstheatra. Zbiór płyt miedziorytniczych Stridbecka został w 1717 r. kupiony przez Bodenehra. Na dzieło Bodenehra składa się 26 widoków i planów miast polskich. Część z nich (widoki Torunia, Elbląga) jest emulacją rycin Matthäusa Meriana. Plan Krakowa naśladuje rycinę zamieszczoną w „Civitates Orbis Terrarum” Brauna i Hogenberga. Plan Warszawy został zaczerpnięty z miedziorytu Erika Dahlberga z 1656 r. Interesująco przedstawia się kwestia widoku Grodna. Nie sposób bowiem ustalić jego pierwowzoru, rycina w zbiorze Bodenehra nie ma nic wspólnego z ówczesnymi wizerunkami miasta. Części rycin towarzyszą komentarze na temat miast pozwalające datować wydanie na drugą bądź trzecią dekadę XVIII w. Komentarze zawierają objaśnienia grafik, informacje na temat położenia i zaludnienia kolejnych miejscowości, ale też na przykład informacje o ostatnich wydarzeniach: przebiegu potopu szwedzkiego w Lublinie czy zarazie w Warszawie w 1708 r. Wydawnictwo otwiera drzewo genealogiczne władców Polski od czasów Mieszka aż do Stanisława Leszczyńskiego. Stan dobry. **Rzadkie.** *(Patrz ilustrację na stronie następnej)*

- 252. [Drezno]– Drezno za panowania króla polskiego Augusta III („Perspective de la Façade de la Gallerie Roiale avec une partie de l’Eglise Nôtre Dame...”).** Rys. i ryt. **Bernardo Bellotto zw. Canaletto.** 1749 r. 16 000,-

Akwaforta; 53,0 x 82,0 (pl. 54,7 x 85,0)

251. G. Bodenehr. Widoki i plany miast polskich. 1709-1730.

Widok jednego z najważniejszych miejsc Drezna – Neumarkt, z Galerią Królewską Augusta II Mocnego i jego syna Augusta III oraz z zamykającym perspektywę wspaniałym barokowym kościołem NMP. Drezno za panowania dwóch Sasów przeżywało wspaniały rozwój, rozbudowywując się po pożarze 1682 r. Powstało wówczas wiele budowli w stylu baroku i rokoka, z których jednym z najważniejszych jest kościół Marii Panny (zniszczony podczas II wojny światowej, odbudowany dopiero w latach 1994-2005). Poniżej widoku, wzbogaconego o sztafaż (liczni przechodnie, jeźdźcy, karety) tytuł przedzielony kartuszem z herbem Wettynów i Rzeczypospolitej. Rycina sygnowana na płycie – **według własnego obrazu wykonał w akwafortcie Bernardo Bellotto (zw. Canaletto) (1721-1780)**, malarz i akwafortista włoski, związany z dworem saskim. Urodzony i wykształcony w Wenecji, od 1747 r. pracował w Dreźnie, od 1748 r. otrzymał tytuł nadwornego malarza Augusta III. Tworzył na zamówienie królewskie oraz ministra Brühla serię obrazów w wielkim formacie, z widokami Drezna oraz innych miast Saksonii. 22 weduty powtórzył następnie w technice akwaforty. Okres ten uznawany jest za najlepszy w twórczości artysty. Następnie Canaletto pracował na dworze w Wiedniu, Monachium, w latach 1761-1767 ponownie w Dreźnie, zaś od 1767 r. aż do śmierci w Warszawie, gdzie został nadwornym malarzem króla Stanisława Augusta. Po konserwacji, zdublowana, ślad składania pośrodku. **Rzadkie.**

(Patrz tablica XIX)

253. [Guzów koło Żyrardowa] – Pałac rodziny Ogińskich (Łubieńskich). Lit. poł. XIX w. 400,-

Litografia; 6,0 x 11,5 (pl. 17,0 x 22,7)

Przedstawienie barokowego dworu, od strony podjazdu, wzniesionego w XVIII w. przez jednego z najbardziej zaufanych dyplomatów króla Stanisława Augusta Poniatowskiego – Andrzeja Ignacego Ogińskiego (1740-1787). To tu w 1765 r. urodził się przyszły kompozytor Michał Kleofas Ogiński. W 1827 r. dobra te znalazły się w rękach Henryka Łubieńskiego, ministra sprawiedliwości Królestwa Kongresowego, zasłużonego dla rozwoju przemysłu. To właśnie Łubieńscy założyli w swych dobrach pierwszą na ziemiach Królestwa cukrownię. Od 1856 r. majątek stał się własnością Sobańskich, którzy przebudowali dwór w okazały pałac w stylu francuskiego neorenesansu, uznawany za jeden z najpiękniejszych na ziemiach polskich. Obecnie w stanie ruiny, stopniowo odbudowywany. Stan dobry.

255. Panorama Kołobrzegu. Po 1761.

- 254. [Kalwaria Zebrzydowska]** – „Kalwaryja w obwodzie wadowickim”. Lit. **K. Auer.** 1837-1838 r. 360,-

Litografia; 16,0 x 23,0 (pl. 22,0 x 28,0)

Widok kościoła Matki Boskiej Anielskiej przy klasztorze bernardynów, w założonej w I połowie XVII w. przez Mikołaja Zebrzydowskiego Kalwarii – słynnym sanktuarium maryjnym i pasyjnym. Przed kościołem liczne grupy pątników, poniżej tytuł po polsku i niemiecku oraz sygnatury. Rysował z natury **Adam Gorczyński** (1801-1876), pisarz, działacz społeczny i malarz, autor licznych pejzaży powstałych podczas podróży po kraju, a zwłaszcza Galicji. Litografował Karol Auer (ok. 1818- po 1858), odbita w lwowskim zakładzie Pillerów. Pochodzi z albumu: „Zbiór najpiękniejszych okolic w Galicji”, wydane go w latach 1837-1838. Stan dobry.

Lit.: M. Opalek, Litografia lwowska, s. 58.

- 255. [Kołobrzeg]** – „Prise de Colbert par l'Armée Russe aux ordres du Général Roumazow”. Po 1761 r. 600,-

Miedzioryt, akwaforta, ręcznie kolorowana; 22,5 x 43,0 (pl. 32,5 x 49,5)

Szeroka panorama miasta, w oddali morze ze stojącymi na redzie statkami. Na pierwszym planie wojska rosyjskie, przełamujące obronę Kołobrzegu. Rycina ukazuje jedną z bitew wojny siedmioletniej, kiedy wojska rosyjskie pod dowództwem generała Piotra Rumiancewa po trwającym 4 miesiące oblężeniu zdobyły miasto w grudniu 1761 r. Grafika przeznaczona do oglądania w specjalnych przyrządach optycznych, popularnych w połowie XVIII w. (ponad widokiem odwrócony tytuł). Drobne zabrudzenia marginesów, poza tym stan dobry.

(Patrz ilustracja)

- 256. [Kraków]** – Brama Floriańska; Kościół św. Stanisława na Skałce; Zamek Królewski od strony zachodniej; Kościół Panny Maryi (zespół 4 litografii). Wg. **J. N. Głowackiego.** 1836 r. 1200,-

Litografie; śr. o wym. 11,0 x 18,5 (pl. 15,0 x 22,5)

Seria czterech najważniejszych widoków Krakowa, pochodzących z albumu „24 widoków miasta Krakowa i jego okolic zdjętych podług natury przez Jana Nepomucena Głowackiego”, wydane go w Krakowie w 1836 r. Grafiki wykonane w paryskiej litografii Engelmanna według rysunków Jana Nepomucena Głowackiego (1802-1847) – wybitnego malarza i rysownika, nazywanego przez współczesnych „ojcem krajoobrazu polskiego”. Studiował w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych (ówcześnie przy Uniwersytecie Jagiellońskim), następnie w Pradze, Wiedniu i Rzymie. Związany z macierzystą uczel-

257. B. Lauvergne. Katedra krakowska. 1840.

nią, profesor malarstwa, jako jeden z pierwszych malował w plenerze. Jest uznawany także za pierwszego malarza polskich Tatr. Stan dobry.

Lit.: A. Banach, Polska książka ilustrowana, poz. 200.

257. [Kraków - Katedra] – „Vue de la Cathédrale de Cracovie”. B. Lauvergne.
1840 r. 1800,-

Litografia kolorowana ręcznie; 24,5 x 36,5 (pl. 36,0 x 47,5)

Widok dziedzica wawelskiego oraz katedry, widzianej oczami podróżnych I połowy XIX w. Na pierwszym planie liczni mieszkańcy pracujący na wzgórzu (w latach 1815-1846, w okresie istnienia Wolnego Miasta Krakowa, zamek królewski wolny był od stacjonujących tam w okresie zaborów wojsk austriackich). Rysował z natury malarz i litograf Barthélémy Lauvergne (1805-1871), litografował Jean Louis Tirpenne (1801-1867). Wydał A. Bertrand w zakładzie litograficznym Lemerciera w Paryżu. Malownicza panorama wraz z kilkoma innymi widokami Krakowa oraz Wilna znalazła się w zbiorze rycin B. Lauvergne „Voyages en Scandinavie et Laponie etc.”. Drobne zabrudzenia marginesów, poza tym stan dobry. Delikatne, dekoracyjne kolorowanie (patrz poz. następna).

(Patrz ilustracja)

258. [Kraków – Plac Dominikański] – „Vue de la Place des Dominicains”. B. Lauvergne.
1840 r. 1800,-

Litografia kolorowana ręcznie; 24,5 x 36,5 (pl. 34,5 x 47,0)

Widok Placu Dominikańskiego w Krakowie, z widocznym kościołem Dominikanów, w stanie sprzed pożaru miasta w 1850 r., z dostawioną dzwonnica. Rysował z natury i litografował Barthélémy Lauvergne, postaciami mieszczan zappełnił Adolphe Jean Baptiste Bayot. Drobne zabrudzenia marginesów, poza tym stan dobry. Delikatne, dekoracyjne kolorowanie (patrz poz. poprzednia).

(Patrz ilustracja)

259. [Królewiec] – „Festung Königsberg” (zespół 5 rysunków). Rys. F.H. Bils. Ok.
1857 r. 2000,-

Tusz, papier; śr. o wym. 20,5 x 26,5 cm

258. B. Lauvergne. Plac Dominikański w Krakowie. 1840.

259. F.H. Bilz. Królewiec. Zespół 5 rysunków. Ok. 1857.

Zespół 5 rysunków tuszem ukazujących twierdzę Królewiec. Fortyfikacje broniące miasta zostały wzniesione w XVII w. podczas wojen ze Szwecją, w latach 40. i 50. XIX w. gruntownie przebudowane i we fragmentach istniejące do dziś. Umocnienia te po raz ostatni odegrały znaczącą rolę w obronie miasta wiosną 1945 r. Rysunki architektoniczne, ukazujące Bramę Królewską (od strony zachodniej i wschodniej), Bastion Grollmanna (nazwany tak na cześć generała Karla von Grollmanna, twórcy twierdzy w Poznaniu), koszary (widok dziedzińca wewnętrznego oraz z zewnątrz), wzbogacone sztafażem. Prace opatrzone opisem po niemiecku, sygnowane przez Friedricha Heinricha Bilsa, rysownika i litografa, działającego około połowy XIX w. w Królewcu, autora grafik z widokami Królewca. Najprawdopodobniej rysunki stanowiły przygotowanie do grafik – dołączono litografię „Das neue Königsthor zu Königsberg in Pr.” (13,8 x 20,0 (pl. 22,4 x 27,1), odbitą w zakładzie braci Delius, wydaną przez H. L. Voigta. Po konserwacji, jedna z prac podklejona. **Rzadkość.** (Patrz ilustracja na stronie poprzedniej)

- 260. [Lublin] – „Tipus Civitatis Lublinensis In Regno Poloniae...”. G. Braun, F. Hogenberg. 1617 r. 5500,-**

Miedzioryt kolorowany w epoce; 32,5 x 51,0 (w świetle oprawy)

Jeden z najwcześniejszych widoków Lublina, z okresu jego największego rozkwitu. Miasto ukazane od południa, od strony rzeki Bystrzycy. Na tle nieba herby Polski i Lublina oraz kartusz tytułowy w manierystycznych ramkach. Pod widokiem objaśnienia ważniejszych gmachów (m.in. ratusz, zamek, liczne kościoły, bramy miejskie oraz budynki wodociągów). Wierne ikonograficzne przedstawienie, stanowiące do dziś cenne źródło wiedzy o bogatym mieście. Rycina ze słynnego atlasu miast świata Brauna i Hogenberga „Civitates Orbis Terrarum”, wydawanego w Kolonii w latach 1572-1617 (tom VI, tablica 48). Mocne, stare kolorowanie. Oprawiony w złożoną ramkę. **Bardzo dekoracyjne.**

Lit.: Imago Poloniae, t. I, s. 51, poz. H7/3, il.

(Patrz ilustracja)

- 261. [Madryt] – „Accurater Grundris der Königl. Spanischen Haupt und Residentz Stadt Madrit [...]”. J.B. Homann. Ok. 1740 r. 2000,-**

Akwaforta, miedzioryt, ręcznie kolorowany; 49,0 x 57,0 (pl. 53,0 x 60,0)

W części górnej grafiki plan miasta (33,0 x 55,0 cm), z zaznaczeniem głównych ulic i placów. W prawym górnym narożniku przedstawienie kościoła św. Antoniego (słynnego dziś dzięki freskom Goi). Poniżej planu cztery widoki (12,0 x 55,0 cm) najważniejszych miejsc Madrytu: Pałac Królewski, Plaza Mayor (z corridą na pierwszym planie), Park Retiro (ogrody królewskie) oraz Aranjuez (letnia rezydencja królów Hiszpanii). Rycina wydana przez największą niemiecką oficynę XVIII w., założoną w Norymberdze przez Johanna Baptystę Homanna. Ślad składania pośrodku, drobne zabrudzenia marginesów, poza tym stan dobry.

(Patrz ilustracja)

- 262. [Moskwa] – „Vue de la place de Podnovinsky à Moscou”. Ryt. H. Guttenberg. 1799 r. 4000,-**

Miedzioryt ręcznie kolorowany; 46,5 x 70,0 (pl. 49,0 x 73,0)

Bardzo dekoracyjne, pełne życia przedstawienie jarmarku, odbywającego się w Moskwie końca XVIII w., z okazji Świąt Wielkiej Nocy. Na pierwszym planie licznie zgromadzeni mieszkańcy – arystokraci, mieszczanie, żołnierze, biedota – spacerujący, rozmawiający, kupujący od ulicznych handlarzy smakołyki. W tle charakterystyczna dla epoki zabudowa miejska oraz pełen szczegółów widok jarmarku (potężne huśtawki, kramy, scena z występującymi kuglarzami). Poniżej tytuł w języku rosyjskim oraz francuskim (z dedykacją dla cara Pawła I) i sygnatury. Rycina pochodzi z serii 12 widoków Moskwy, wydanych w 1799 r., powstałych według obrazów **Gerarda de la Barthe**, pejzażyisty francuskiego, pracującego w Petersburgu i Moskwie w latach 1787-1810. Rytował Heinrich Guttenberg (1749-1818), grafik niemiecki. Drobne uszkodzenia krawędzi, poza tym stan dobry. **Mocne, dekoracyjne kolorowanie.**

(Patrz tablica XX)

- 263. [Moritzburg – pałac Augusta II Mocnego] – „Vue Perspective de Morestburg en Saxe, une des Maisons de Chasse du Roy de Pologne”. Wyd. Daumont. Ok. 1760 r. 400,-**

Miedzioryt, akwaforta, ręcznie kolorowana; 23,0 x 37,5 (pl. 26,0 x 40,0)

260. G. Braun, F. Hogenberg. Lublin. 1617.

261. J.B. Homann. Plan Madrytu. Ok. 1740.

264. M. Merian. Panorama Paryża. Poł. XVII w.

Widok założenia parkowo-pałacowego w Moritzburgu w Saksonii (w pobliżu Drezna), wzniesionego w XVI w., w latach 1723-1733 przebudowanego dla króla Augusta II Mocnego. Pałac zyskał wówczas dekorację nawiązującą tematycznie do polowań, znany jest także z kolekcji porcelany. Poniżej widoku tytuł oraz adres wydawniczy („A Paris chez Daumont rue St. Martin”). Rycina przeznaczona do oglądania w popularnych w połowie XVIII w. przyrządach optycznych (Guckkastenblatt) – ponad ryciną tytuł odwrócony. Stan dobry, dekoracyjne, mocne kolorowanie.

- 264. [Paryż]** – „Parys wie solche 1620 anzusehen gewesen”. **M. Merian**. Poł. XVII w. 4200,-

Miedzioryt ręcznie kolorowany; 27,5 x 70,0 (pl. 30,0 x 72,5)

Rozległa panorama Paryża z połowy XVIII w., z licznymi pałacami i wieżami kościołów, otoczonego fortyfikacjami. Na tle nieba tytuł oraz herb miasta. Wzdłuż dolnego marginesu legenda w języku francuskim, z opisem 56 najważniejszych budowli (m.in. Luwr, katedra Notre Dame, ratusz, Bastylia). Po konserwacji. Bardzo dekoracyjne.

(Patrz ilustracja)

- 265. [Petersburg]** – Zamek Michajłowski („Façade du Château St. Michel du côté du Jardin d'Été”). Ryt. **I. Kolpakoff**. Pocz. XIX w. 600,-

Akwaforta; 31,0 x 53,0 (pl. 36,5 x 59,0)

Fasada Zamku Michajłowskiego w Petersburgu, ulubionej rezydencji cara Pawła I (a także miejsca, gdzie został zamordowany). Pałac, wzniesiony w latach 1797-1802, obecnie mieści zbiory Muzeum Rosyjskiego. Poniżej widoku tytuł po francusku i rosyjsku oraz sygnatury. Autorem projektu architektonicznego był **Vincenzo Brenna** (1747-1802), włoski architekt i malarz, który we Włoszech pracował m.in. na zlecenie Stanisława Kostki Potockiego (przy inwentaryzacji zabytków starożytności). W latach 1780-1783 przebywał w Polsce, gdzie m.in. dekorował pałace w Natolinie, Krasińskich w Warszawie oraz w Łańcucie. Następnie przeniósł się do Rosji, gdzie został nadwornym architektem cara Pawła I. Zaprojektowany dla niego Pałac Michajłowski uważany jest za główne dzieło artysty. Rytował Iwan Kolpakoff (1771-po 1840), grafik rosyjski, według rysunku Charlesa Rossy. Drobne zabrudzenia papieru, poza tym stan dobry.

- 266. [Petersburg]** – Nabrzeże Pałacowe („Quai de la cour”). Lit. wg rys. **F. Perrota**. Ok. 1840 r. 1200,-

Litografia na tincie; 26,0 x 36,5 (pl. 39,0 x 56,0)

Widok od strony Newy Nabrzeża Pałacowego – reprezentacyjnej ulicy Petersburga, gdzie mieszczą się m.in. Pałac Zimowy i Ermitaż. Na pierwszym planie płynące po rzece liczne żaglowce. Autorem rysunku jest Ferdynand Perrot (1808-1841), malarz francuski, autor obrazów marynistycznych

i pejzaży, pracujący w Petersburgu. Grafika odbita w paryskim zakładzie Lemerciera i wydana przez Franciszka Daziara, Włocha, który działał także w Warszawie. Stan dobry.
(*Patrz tablica XX*)

- 267. [Petersburg] – Muzeum Ermitaż („Musée de l’Ermitage”).** Lit. wg rys. **A. Charlemagne.** Ok. 1840 r. 1200,-

Litografia na tincie; 31,5 x 42,5 (pl. 44,0 x 59,5)

Jedno z najsłynniejszych muzeów świata – Ermitaż, założone przez Katarzynę II, otwarte dla publiczności w 1852 r. przez cara Mikołaja II. Na pierwszym planie charakterystyczny dla epoki ruch uliczny. Autorem rysunku jest Charlemagne, z rodziny malarzy i architektów, przybyłych do Rosji z Francji, pracujących na dworze Katarzyny II. Litografowali Jean Louis Jacottet (1806-1880), malarz pejzażysta i litograf francuski, działający w Paryżu, Aubrun i Jean Alexandre Duruy. Grafika odbita w paryskim zakładzie Lemerciera i wydana przez Franciszka Daziara, Włocha, który działał także w Warszawie. Drobne naderwania krawędzi, poza tym stan dobry.

- 268. [Petersburg] – Most Troicki („Pont de Troizkoi”).** Lit. wg rys. **J. B. Arnout.** Ok. 1840 r. 1200,-

Litografia na tincie; 25,0 x 33,5 (pl. 39,7 x 56,3)

Widok Mostu Troickiego na Newie w Petersburgu (jednego z 400 tamtejszych mostów, obecnie istniejącego w formie nadanej w 1903 r.). Na pierwszym planie ożywiony ruch uliczny oraz statki na rzece, w oddali widoczna Twierdza Pietropawłowska. Poniżej kompozycji tytuł (także po rosyjsku) oraz sygnatury. Plansza nr 7 z serii „St. Petersbourg”, wydawanej przez Franciszka Daziara (Włocha, który działał także w Warszawie) w Moskwie i Petersburgu. Litografował Jean Baptiste Arnout (1788-1853), francuski rysownik i grafik, znany jako historiograf Paryża. Rycina odbita w znanym paryskim zakładzie Lemerciera. Stan dobry.

- 269. [Petersburg] – Plac Sienny („Marché au foin”).** Lit. wg rys. **J. Arnout.** Ok. 1840 r. 900,-

Litografia na tincie; 24,5 x 33,0 (pl. 33,0 x 38,5)

Plac Sienny w Petersburgu, istniejące od XVIII w. targowisko, gdzie początkowo handlowano bydłem i zbożem. Sławę targowi przyniósł Fiodor Dostojewski, który umieścił w tej okolicy akcję powieści „Zbrodnia i kara”. Widoczny w centrum sobór Zaśnięcia Matki Boskiej, zburzony w latach 60. XX w. podczas budowy metra. Na pierwszym planie bardzo bogaty sztafaż – liczni handlarze, kupujący, karety. Poniżej kompozycji tytuł (także po rosyjsku) oraz sygnatury. Plansza nr 6 z serii „St. Petersbourg”, wydawanej przez Franciszka Daziara (Włocha, który działał także w Warszawie) w Moskwie i Petersburgu. Litografował Jules Arnout (1814-?), francuski malarz i grafik, syn Jeana Baptiste’a. Rycina odbita w znanym paryskim zakładzie Lemerciera. Obcięte boczne marginesy (bez szkody dla grafiki), poza tym stan dobry.

- 270. [Petersburg] – Most Aniczkowski („Vue du Pont d’Anitchkof a St. Petersbourg”).** Lit. **C. Schultz.** Po 1850 r. 900,-

Litografia; 25,0 x 36,0 (pl. 39,5 x 55,5)

Widok jednego z najsłynniejszych mostów Petersburga (nad Fontanką), wzniesionego w latach 1839-1841, nazwanego na cześć inżyniera M. Aniczkowa, budowniczego pierwszego drewnianego mostu w tym miejscu w 1715 r. Most zyskał sławę dzięki zdobiącym go rzeźbom dłuta Piotra Klodta, które podarowane zostały przez cara Mikołaja I królowi Prus oraz królowi Neapolu – dopiero odlane po raz trzeci posągi ozdobiły most. Poniżej dekoracyjnego widoku, z ożywionym ruchem ulicznym, tytuł w języku rosyjskim i francuskim, sygnatury oraz adres wydawniczy (Karlsruhe i Petersburg, wydawnictwo Veltena). Rysował Conradi, litografował C. Schultz, odbita w paryskim zakładzie Lemerciera. Stan dobry.
(*Patrz ilustracja na stronie następnej*)

- 271. [Petersburg - Pawłowski] – Pałac i park w Pawłowsku („Le Palais a Pavlofsky”).** Lit. **C. Schultz.** Ok. 1845 r. 900,-

Litografia; 24,5 x 34,5 (pl. 38,0 x 55,0)

270. C. Schultz. Widok Petersburga. Po 1850.

272. C. Schultz. Pałac w Pawłowsku. Ok. 1845.

273. E. Kronbach. Widok doliny Dunajca i zamku w Rożnowie. 1823.

Malownicze przedstawienie parku i pałacu w Pawłowsku (obecnie część Petersburga), zespołu wzniesionego w końcu XVIII w. dla syna Katarzyny II Wielkiego Księcia Pawła z okazji narodzin jego syna (późniejszego cara Aleksandra I). Poniżej widoku tytuł po francusku i rosyjsku, sygnatury i adres wydawniczy. Według rysunku z natury Johanna Meyera litografował C. Schultz, odbita w paryskim zakładzie Lemerciera, wydana przez Veltena. Pochodzi z albumu „Vues pittoresques des palais et jardins impériaux aux environs de St. Petersbourg”. Stan dobry.

- 272. [Petersburg - Pawłowski] – Pałac i park w Pawłowsku („Le vauxhall à Pavlofsky”).**
Lit. **C. Schultz**. Ok. 1845 r. 900,-

Litografia; 25,0 x 35,0 (pl. 38,0 x 55,0)

Widok jednego z pawilonów zespołu pałacowo-parkowego w Pawłowsku (patrz poz. poprzednia), z licznymi spacerującymi oficerami i damami. Poniżej widoku tytuł po francusku i rosyjsku, sygnatury i adres wydawniczy. Według rysunku z natury Johanna Meyera litografował C. Schultz, odbita w paryskim zakładzie Lemerciera, wydana przez Veltena. Pochodzi z albumu „Vues pittoresques des palais et jardins impériaux aux environs de St. Petersbourg”. Stan dobry.

(Patrz ilustracja)

- 273. [Rożnów – dolina Dunajca] – „Ansicht der Ruinen und des neuen Schlosses zu Roßnow im sandecer Kreis”. Lit. E. Kronbach. 1823 r. 1800,-**

Litografia kolorowana ręcznie w epoce; 22,2 x 42,5 (pl. 33,0 x 48,0)

Widok malowniczej doliny Dunajca, z ruinami średniowiecznego zamku na wzgórzu oraz dworem Stadnickich w Rożnowie. Poniżej widoku tytuł po niemiecku i francusku oraz sygnatury. Rysował z natury oraz litografował Emmanuel Ritter von Kronbach (1778-1861), wyższy urzędnik austriacki narodowości czeskiej. Pracując m.in. jako komisarz cyrkularny w Nowym Sączu postanowił opracować obszernie, ilustrowane wydawnictwo o Galicji (udało mu się jedynie wydać część pierwszą, poświęconą cyrkulowi sądeckiemu wraz z Tatrami). Oferowany widok znalazł się w albumie „Darstellungen aus den Königreiche insbesondere der Karpathen in Sandecer Kreise...”, wydawanym w Wiedniu od 1823 r. (w formie zeszytów). Całość liczyła 30 malowniczych, ręcznie kolorowanych litografii. Album należy do najważniejszych wydawnictw poświęconych polskim Karpatom. Piękne, stare kolorowanie. Stan bardzo dobry. **Rzadkie.**

(Patrz ilustracja)

- 274. [Toruń] – „Thorn”. F.B. Werner. 1729 r. 6000,-**

Miedzioryt; 30,0 x 101 (pl. 39,5 x 111,0)

Imponująca rozmiarem, szczegółowa panorama miasta z wieżami kościołów, klasztorami, ratuszem staromiejskim, bramami, basztami, itp. Widok obejmuje także przedmieścia, umocnienia obronne, most oraz rzekę Wisłę z płynącymi po niej statkami. Na wstępie na tle nieba nazwa miasta, obok herb Torunia. Poniżej widoku legenda w języku niemieckim z objaśnieniami 16 ważniejszych budowli. Rycina, odbita z dwóch płyt, sygnowana przez rysownika i wydawcę: „F. B. Werner delin.” i „Haerd Jer. Wolffy excud. Aug. V.”. Rysował znany i ceniony malarz niemiecki Fryderyk Bernard Werner (1690–1778). Rycina należy do serii największych wedyt miast europejskich, wydawanych najpierw przez słynną firmę augsburską Jeremiasza Wolffa (1663-1724), a następnie przez jego spadkobierców. **Mocna odbitka. Stan bardzo dobry. Bardzo rzadkie.**

Lit.: K. Kozica, J. Pezda, Dantiscum Emporium (ze zbiorów T. Niewodniczańskiego), poz. G 72/1.

(*Patrz tablica XVIII*)

- 275. [Troki koło Wilna] – „Trokiy, Quartier Général le 4 Juillet.” Lit. A. Adam. Ok. 1830 r. 600,-**

Litografia; 21,5 x 29,7 (pl. 30,7 x 36,9)

Widok miasta Troki na Wileńszczyźnie – z charakterystycznymi domkami karaimskimi oraz kościołem Bernardynów (gdzie znajduje się słynący cudami obraz Matki Boskiej Trockiej). **Na pierwszym planie żołnierze napoleońscy stacjonujący w mieście podczas kampanii 1812 r.** Grafika sygnowana na kamieniu – litografował znany i ceniony batalista niemiecki Albert Adam (1786-1862), który towarzyszył wojskom Napoleona w czasie wyprawy na Moskwę. Stan dobry.

- 276. [Wieliczka] – „Vue Générale de la Mine de Sel de Wieliczka en Pologne, près Cracovie”. R. Benard. 1770 r. 1200,-**

Miedzioryt; 35,5 x 45,5 (pl. 40,0 x 48,0)

Przekrój przez kopalnię soli w Wieliczce, z pracującymi pod ziemią górnikami (z używanymi wówczas narzędziami, transport ludzi i koni w szybie). Po stronie lewej wykuta w soli kaplica. Na powierzchni widok miasteczka. Poniżej przedstawienia tytuł, powyżej: „Minéralogie, 7me Collection. Filons et travaux des Mines. Pl. XVII”. Sygnowana na płycie: „Benard fecit”. Pochodzi z: „Encyclopédie ou dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers”, wydanej w Paryżu w latach 1751-1780. Niewielkie zabrudzenia marginesu, poza tym stan dobry.

- 277. [Wilno] – „Okolice Wilna. Antokol”. Z „Albumu Wileńskiego”. 1848 r. 3000,-**

Litografia kolorowana; 24,3 x 35,5 (pl. 39,8 x 56,8)

Bardzo dekoracyjny widok, ukazujący Antokol (obecnie dzielnicę Wilna), z widocznym na wzgórzu barokowym kościołem św. Piotra i Pawła (ufundowanym w XVII w. przez Michała Kazimierza Paca). Na pierwszym planie eleganckie towarzystwo na koniach. Przedstawienie ujęte w litografowaną ramkę, poniżej tytuł po polsku i francusku oraz sygnatury. Widok rysowany z natury przez **Kanuta Rusieckiego** (1800-1860), malarza i rzeźbiarza wileńskiego. Litografował **Louis Bichebois** (1801-1850), malarz i grafik francuski, we współpracy z **Victorem Adamem**. Pochodzi z „Albumu Wileńskiego”, wydawanego przez J. K. Wilczyńskiego w Paryżu (seria II, poszyt I) u Lemerciera w Paryżu. Stan dobry. **Bardzo rzadkie.**

Lit.: J. Jaworska. Album Wileńskie [w:] Rocznik Muzeum Narodowego w Warszawie. Warszawa 1976 r, t. XX, s. 265, poz. 56, il. 27.

(*Patrz tablica XIX*)

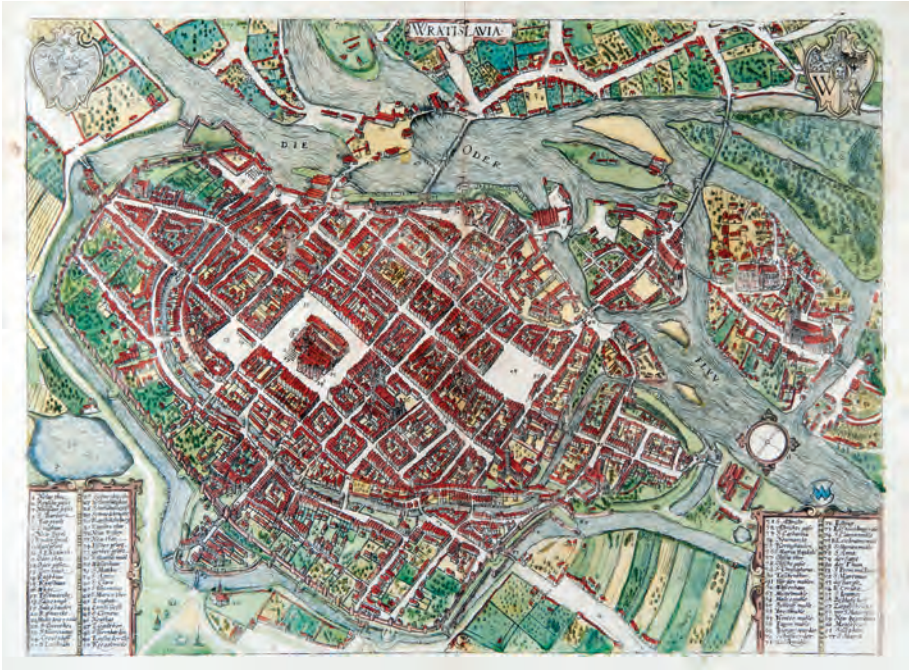
- 278. [Wrocław] – „Wratislavia”. G. Braun, F. Hogenberg. 1587 r. 2500,-**

Miedzioryt kolorowany ręcznie; 36,5 x 48,0 (pl. 41,0 x 53,0)

Jeden z najwcześniejszych widoków miasta, oparty na pierwszym urzędowym planie, sporządzonym dzięki precyzyjnym pomiarom. Ukazane z lotu ptaka, z obszerną legendą w obu dolnych narożnikach, objaśniającą najważniejsze budowle. Szczególną wagę zwraca dokładność przedstawienia, m.in. kościołów i fortyfikacji. W górnych narożnikach herby – miasta i Królestwa Czeskiego. Na odwrocie tekst poświęcony miastu, po łacinie. Pochodzi z wydawanego w Kolonii (w latach 1572-1618) dzieła G. Brauna i F. Hogenberga „Civitates orbis terrarum”, ukazującego miasta świata tamtej epoki. Drobne zabrudzenia i uszkodzenia marginesów, poza tym stan dobry.

Lit.: Ikonografia Wrocławia, t. I, s. 35-37, poz. 3, il.

(*Patrz ilustracja*)

278. G. Braun, F. Hogenberg. Wrocław. 1587.

279. [Wrocław] – „Wratistavia. Bresslau”. Rys. **F.I. Saur**, wyd. **G.B. Probst**. Ok. 1750 r. 7500,-

Miedzioryt; 39,0 x 105,0 (pl. 42,5 x 107,5)

Rozległa, monumentalna panorama miasta, z zaznaczonymi ważniejszymi budowlami (m.in. liczne kościoły i klasztory, arsenał, pałace). Na pierwszym planie fortyfikacje oraz liczni podróżni. Na tle nieba wstęga z tytułem, poniżej widoku oraz w prawym górnym narożniku legenda po niemiecku, francuski i łacinie, objaśniająca 40 najważniejszych budowli miasta. W lewym górnym narożniku herb miasta, podtrzymywany przez putta. Rysował **F.I. Saur**, grafik i rysownik. Rytował **Johann Jakob Stelzer** (ok. 1706-1780), miedziorytnik pracujący w Augsburgu, specjalizujący się w widokach miast. Wydał Georg Baltazar Probst, spadkobierca Jeremiasza Wolffa, prowadzący jedno z najważniejszych augsburskich wydawnictw, publikujący m.in. serię wielkich widoków miast europejskich. Ślad składania, lewy dolny narożnik ze śladami zalania, brzegi wzmocnione. Mocna odbitka. **Bardzo rzadkie.**

(Patrz tablica XVIII)